

12 vragen en 40 punten om de Wet voor te stellen met betrekking tot de activiteiten op het gebied van het lanceren, het bedienen van de vlucht of het geleiden van ruimtevoorwerpen

1. de bedoelde activiteiten

0. De Wet met betrekking tot de activiteiten op het gebied van het lanceren, het bedienen van de vlucht of het geleiden van ruimtevoorwerpen heeft tot doel de activiteiten te reglementeren voor het navigeren van ruimtevoorwerpen verricht vanop een plaats of vanuit installaties die zich onder de rechtsbevoegdheid of de controle van de Belgische Staat bevinden, dat wil zeggen:

- de installaties, basissen, stations, controlecentra gevestigd op het grondgebied van België, met inbegrip van de territoriale zee, met uitzondering van ieder gedeelte van het Belgische grondgebied dat zich onder de rechtsbevoegdheid of de controle bevindt van een derde Staat of een internationale organisatie;
- de schepen, luchtvaartuigen, ruimtetuigen, mariene platforms of iedere andere mobiele installatie geregistreerd door België en waar de Belgische rechtsbevoegdheid door deze registratie toe uitgebreid wordt;
- de installaties, basissen, stations, controlecentra gevestigd buiten het grondgebied van België die zich onder zijn rechtsbevoegdheid bevinden krachtens verdragen of internationale rechtsregels of die zich onder zijn controle bevinden krachtens bijzondere overeenkomsten, huur-, leencontracten of zakelijke gebruiksrechten.

De controle van deze plaatsen of installaties door de Belgische Staat brengt onvermijdelijk met zich dat de autoriteit die bevoegd is voor de beslissingen de bedoelde activiteiten te doen verrichten of te laten verrichten voorbehouden is aan de Belgische Staat handelend via zijn regering en zijn officiële vertegenwoordigers.

De bedoelde activiteiten moeten het voorwerp zijn van een machtiging vanwege de Minister

2. de ministeriële machtiging

Wie moet ze aanvragen?

1. De machtiging moet aangevraagd worden door de operator. Ze wordt hem strikt persoonlijk en op niet overdraagbare wijze verleend.
2. De operator is de natuurlijke of rechtspersoon die de activiteiten verricht of van plan is te verrichten door, alleen of gezamenlijk, voor de *effectieve controle* te zorgen van het ruimtevoorwerp.
3. De effectieve controle van het ruimtevoorwerp omvat het *beheren* van de besturings- of telebesturingsmiddelen en van de daarmee samenhangende toezichtsmiddelen, nodig voor het verrichten van de activiteiten.

Aan wie moet zij aangevraagd worden?

4. De machtigingsaanvraag moet per aangetekende brief gericht worden aan de bij de Wet aangewezen Minister (in principe de Minister die bevoegd is voor het Federaal Wetenschapsbeleid).

Welke informatie en welke documenten moeten bij de aanvraag gevoegd worden?

5. De Wet specificeert de informatie en documenten die bij de aanvraag gevoegd moeten worden (zie artikel 7, §§2, 3 en 4; artikel 8). Ze zijn in drie categorieën ingedeeld:

- 1) de informatie en gegevens met betrekking tot het ruimtevoorwerp en de activiteiten die de operator verricht.

Opgelet: Naast de informatie gespecificeerd door de Wet, moet de operator iedere informatie meedelen *waarvan hij zeker weet dat zij determinerend is voor de beslissing van de Minister al dan niet de machtiging te verlenen.*

Bij gebreke hiervan kan de machtiging door de Minister ingetrokken worden. Bovendien verliest de operator het voordeel van de aansprakelijkheidsbeperking in geval van schade veroorzaakt door het ruimtevoorwerp;

- 2) de milieu-effectstudie met de door de Koning gespecificeerde elementen;
- 3) de informatie betreffende het gebruik van een eventuele nucleaire energiebron.

De informatie van de 1ste en 3de categorie worden verzameld op een formulier opgesteld door de Koning. Dit formulier kan op internet gedownload worden.

Binnen welke termijnen wordt de machtiging uitgereikt/geweigerd?

6. De beslissing van de Minister komt er in principe binnen 90 dagen na het indienen van de aanvraag. Indien aanvullende informatie door de Minister gevraagd wordt, wordt de termijn verlengd tot 120 dagen.

7. Indien er geen beslissing is van de Minister binnen de voorgeschreven termijn, wordt de aanvraag geacht te zijn verworpen en de aanvraag geweigerd. De operator kan dan tegen de beslissing van de Minister volgens het administratief gemeenrecht beroep aantekenen (Raad van State).

8. Behalve wanneer de Wet anders bepaalt, is iedere beslissing van de Minister krachtens de Wet onderworpen aan de beroepen, voorschriften en procedures waarin het administratief recht voorziet (openbaarheid van de bestuurlijke handelingen, motivering van de bestuurlijke handelingen, bestuurlijke geschillen,...).

9. De Minister kan experts aanwijzen om zijn beslissing te instrueren zonder dat dat iets verandert aan de voorgeschreven termijnen.

Onder welke voorwaarden kan de machtiging opgeschort of ingetrokken worden?

10. De Minister kan in 3 gevallen beslissen de machtiging op te schorten of in te trekken:

- hetzij bij niet-naleving van een voorwaarde verbonden aan de machtiging;
- hetzij bij schending van de bepalingen van de Wet;
- hetzij om dwingende redenen die te maken hebben met de openbare orde, de veiligheid van personen of van goederen.

11. In de eerste twee gevallen biedt de Minister, behalve in met redenen omklede spoedgevallen, de operator vóór de opschorting of intrekking de mogelijkheid zijn argumenten aan te voeren en, zo nodig, zijn situatie binnen een bepaalde termijn in orde te brengen.

12. In het derde geval (dwingende redenen), kan de Minister aan de operator de kans geven gehoord te worden voor zover dat de efficiëntie van de opschorting of de intrekking van de machtiging niet in gevaar brengt.

13. In geval van opschorting of intrekking van de machtiging, kunnen op verzoek van de operator overgangsmaatregelen voor het beheer worden genomen, met name ten aanzien van de lopende contracten die hem binden.

14. Wanneer het ruimtevoorwerp gelanceerd is op het ogenblik van de opschorting of intrekking, neemt de Minister alle nuttige maatregelen om de veiligheid van de operaties te waarborgen. Hiertoe kan hij met name het beheer van de activiteiten toevertrouwen aan een derde of ze overdragen aan een nieuwe operator.

3. de overdracht van activiteiten

Is de overdracht van activiteiten door de operator mogelijk en onder welke voorwaarden?

15. De operator kan de activiteiten waarop de machtiging betrekking heeft aan een andere operator overdragen voor zover deze overdracht door de Minister toegestaan wordt.

16. De overdracht als bedoeld in de Wet betreft de effectieve controle van het ruimtevoorwerp (zie 3), ongeacht de juridische aard van de overgedragen rechten. Dit betekent dat de verkoop van een satelliet of de inpandgeving ervan ten gunste van een derde op zich geen overdracht vormt in de zin van de Wet en geen machtiging vereist vanwege de Minister. Het feit voor de operator de eigendom te behouden van het ruimtevoorwerp, maar de *effectieve controle* ervan uit te besteden aan een derde vormt daarentegen een overdracht waarvoor een machtiging nodig is.

17. De aanvraag voor de machtiging tot overdracht wordt ingediend door de operator cessionaris. De procedures en modaliteiten vastgelegd voor de oorspronkelijke machtigingsaanvraag zijn van toepassing.

18. De Minister kan zowel de afstanddoende operator als de operator cessionaris voorwaarden opleggen voor de overdracht.

19. Wanneer de operator cessionaris niet in België gevestigd is, kan de Minister de overdrachtsmachtiging ondergeschikt maken aan het vooraf sluiten van een bijzondere overeenkomst met de Staat waarvan hij onderdaan is. Deze overeenkomst moet met name de regelingen preciseren inzake toezicht van de activiteiten, eventueel gedeelde aansprakelijkheden, informatieuitwisselingen, enz.

4. het Nationaal register van de ruimtevoorwerpen

Waaruit bestaat het Nationaal register van de ruimtevoorwerpen?

20. Het Nationaal register van de ruimtevoorwerpen maakt de registratie door België mogelijk van ieder ruimtevoorwerp waarvan hij, alleen of samen met andere staten, *lanceerstaat* is in de zin van Artikel VII van het Ruimteverdrag van 1967, Artikel I van de Overeenkomst betreffende de aansprakelijkheid van 1972 en Artikel I van de Overeenkomst betreffende de registratie van 1975.

21. Deze registratie heeft twee hoofdfuncties:

- zij moet het mogelijk maken het ruimtevoorwerp, zijn componenten of zijn brokstukken te identificeren;
- zij plaatst het ruimtevoorwerp onder de rechtsbevoegdheid en de controle van de Belgische Staat.

Deze registratie maakt het bovendien mogelijk het ruimtevoorwerp in te schrijven in het Register dat wordt bijgehouden door de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

22. De inschrijving in het Register moet effectief zijn op het ogenblik van de lancering van het ruimtevoorwerp.

23. De inschrijving in het Nationaal register is een zaak van de Minister die nagaat of de registratievoorwaarden wel degelijk door België vervuld zijn.

24. De inschrijving vermeldt een aantal gegevens met betrekking tot het ruimtevoorwerp die door de Wet opgesomd worden.

25. De bewerkingen van de gegevens ingeschreven in het Register moeten door de operator op zijn kosten aan de Minister meegedeeld worden.

26. Naast het Register houdt de Minister een repertorium bij van de *verleende machtigingen* dat de modaliteiten en voorwaarden vermeldt verbonden aan ieder ervan alsmede de lanceerstaat en de registratiestaat van ieder voorwerp.

27. Het Nationaal register van de ruimtevoorwerpen en het Repertorium van de machtigingen zijn voor iedereen toegankelijk en worden op het internet gepubliceerd.

5. de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door het ruimtevoorwerp

Wat gebeurt er in geval van schade veroorzaakt door een ruimtevoorwerp waarvan België lanceerstaat is?

28. Wanneer de Belgische Staat gehouden is tot schadeloosstelling krachtens Artikel VII van het Ruimteverdrag van 1967 of van de bepalingen van de Overeenkomst betreffende de aansprakelijkheid van 1972, kan hij volgens de Wet een vordering jegens de operator instellen.

29. Het bedrag van de vergoeding die het voorwerp is van deze vordering wordt bepaald volgens de procedure vastgelegd door de Wet.

30. De Wet breidt het voordeel van de internationale aansprakelijkheid van de Belgische Staat voor schade veroorzaakt door een ruimtevoorwerp waarvan hij lanceerstaat is uit tot de *Belgische onderdanen die het slachtoffer zijn*. De procedure vastgelegd door de Overeenkomst betreffende de aansprakelijkheid van 1972 voor de raming van de schade is niet op hen van toepassing. De Wet voorziet dus in een procedure *ad hoc*.

31. Het bedrag van de schadevergoeding bepaald conform de van toepassing zijnde procedures kan door de Koning beperkt worden. Deze beperking kan, bijvoorbeeld, bestaan uit een percentage van het gemiddeld omzetcijfer van de operator. Het doel van deze beperking is:

- hem geen, in sommige gevallen objectieve, onbeperkte aansprakelijkheid te doen dragen die in de eerste plaats voor rekening is van de Belgische Staat;
- hem in staat te stellen het risico tegen redelijke voorwaarden te verzekeren.

32. De aansprakelijkheidsbeperking van de operator vastgesteld door de Koning is evenwel niet van toepassing

- wanneer de operator de hem opgelegde voorwaarden niet naleeft;
- wanneer de operator nalaat het door de Koning aangewezen crisiscentrum op de hoogte te brengen van iedere afwijking, slecht functioneren of van ieder gevaar dat zich in de loop van de activiteiten voordoet;
- wanneer de operator activiteiten verricht zonder machtiging of met een machtiging verkregen op grond van onvolledige of valse informatie.

33. De vordering van de Belgische Staat jegens de operator houdt op geen manier verband met de vordering die hij zou kunnen instellen jegens derden of andere lanceerstaten. Deze vordering staat helemaal op zichzelf en steunt uitsluitend op het ontstaan van een aansprakelijkheidsschuld op grond van Artikel VII van het Ruimteverdrag van 1967 en/of de bepalingen van de Overeenkomst betreffende de aansprakelijkheid van 1972 of verder nog de bepalingen van de Wet tot uitbreiding van de aansprakelijkheid van de Belgische Staat tot zijn onderdanen.

34. De vordering ingesteld door de Belgische Staat ontheft evenmin de operator van andere aansprakelijkheidsvorderingen te zijnen opzichte. Het spreekt evenwel vanzelf dat dergelijke vorderingen rekening zullen moeten houden met de schadevergoedingen die al zouden zijn betaald door de operator en door de Belgische Staat uit hoofde van hun respectieve aansprakelijkheden.

6. allerlei vragen

Wat gebeurt er wanneer een ruimtevoorwerp terugvalt op het grondgebied van België?

35. Dit voorwerp of dit brokstuk moet onmiddellijk teruggegeven worden aan de bevoegde autoriteiten. Die brengen de Minister hiervan op de hoogte, die de nodige maatregelen neemt voor de identificatie en de teruggave ervan aan zijn registratiestaat.

36. Indien het terugvallen van dit voorwerp schade heeft veroorzaakt of heeft kunnen veroorzaken aan personen, goederen of het milieu, neemt de Minister alle bewarende maatregelen om de rechten en de belangen te vrijwaren van de geïdentificeerde of mogelijke slachtoffers.

Wat zijn de sancties waarin de Wet voorziet?

37. Naast de intrekking of de opschorting van de machtiging en het verlies van het voordeel op de aansprakelijkheidsbeperking in geval van schade, voorziet de Wet in een gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en een geldboete van 25 tot 25.000 euro, of in slechts een van deze straffen, voor diegene die zonder machtiging activiteiten verricht bedoeld bij de Wet of met een machtiging verkregen op grond van opzettelijk meegedeelde onvolledige of valse informatie.

Wat moet de operator betalen krachtens de Wet?

38. Krachtens de Wet is geen enkele retributie verschuldigd.

De operator moet niettemin de volgende kosten dragen:

- de kosten verbonden aan de milieu-effectstudies,
- de kosten van de technische expertise waarop door de Minister in het kader van de Wet een beroep gedaan wordt,
- de kosten verbonden aan het bijwerken van de gegevens ingeschreven in het Nationaal register van de ruimtevoorwerpen,
- de rechten vastgesteld door de Koning die de administratieve kosten dekken te betalen bij het indienen van de machtigingsaanvraag.

Vanaf wanneer zal de Wet van toepassing zijn?

39. De Wet treedt in werking de eerste dag van de tweede maand die volgt op de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. Om van toepassing te zijn, moet de Wet evenwel aangevuld worden door een koninklijk uitvoeringsbesluit dat zelf van kracht is.

40. De Wet bepaalt dat, vanaf de dag van inwerkingtreding ervan, de operators die op dat moment in België actief zijn beschikken over

- 6 maanden om aan de Minister mee te delen welke activiteiten zij verrichten en waarop de Wet betrekking zou kunnen hebben;
- 12 maanden om van de Minister een machtiging te krijgen voor de activiteiten waarvoor dat noodzakelijk is.

Gedurende deze periode van 12 maanden is iedere overdracht van activiteiten bedoeld bij de Wet verboden.

Voor nader gewenste informatie:

Jean-François Mayence
Juridische aangelegenheden en Internationale relaties
Dienst Ruimteonderzoek en -toepassingen
Federaal Wetenschapsbeleid
e-mail: maye@belspo.be